

NORDIN, CARL GUSTAF

Minne af riksrådet ... och lagmannen öfver
Norrfinne lagsaga, Simon Grundel Helmfelt
... =Anon=. Stockholm, tryckt hos Carl Delén,
1809.

1809

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- * Få samma utseende och känsla som med originalet!
- * Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- * *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- * *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- * Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Ex. B

Post. So.
Monografi

(Pv)

1400-1829

MINNE
 AF
 RIKSRÅDET, FÄLTMARSKALKEN
 OCH
 LAGMANNEN
 ÖFVER
 NORRFINNE LAGSAGA,
 SIMONGRUNDEL
 HELMFELT,

av C. G. Nordin

FRIHERRE TILL NYENHUSEN, HERRE TILL ISARSKI,
 ROSANAX OCH NYSLOTT.

J. F. Martin Sc.

U. S. akad. s handb. fr. 1786. D. 4. 1809.

32
0691

MINNE

RESPECTFULLY

AND

YOURS

VERY

RESPECTFULLY

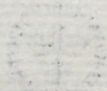
ALMOND CRUNDEN

HELMHOLTZ

MINNEAPOLIS, MINN.

Med

Med årets omlopp återvinner Academien den fögnad, att af sin aktning för sällsynta egenskaper få afgifva ett nytt vedermäle, i Skådepenningen öfver RiksRådet, FältMarskalken och Lagmannen öfver NorrFinne Lagsaga, SIMON GRUNDEL HELMFELT, Friherre till Nyenhusen, Herre till Isarschy, Rosanax och Nyslott. Academien anser sig i denna befattning såsom ett Ombud af fäderneslandet, hvilket, ej mindre än hon, älskar detta tillfälle att få utmärka det ädla i förtjensten och det skyldiga i tacksamheten.

När omtanken förde vårt slägte till ordentliga samhällen, syftade hon åt en beständig sällhet, men kunde ej, efter sin afsigt, försäkra densamma. Hon skref lagar för gerningarna; men själens rörelser voro öfver hennes välde; de blevo frie, och denna frihet gjorde oss sväfvande emellan lycka och olycka. Förvillade begär sökte att draga oss ifrån den förra: oförmåga ville kvarhålla oss vid den sednare; en enda motvigt fanns emot begärets och förmågans ofullkomlighet; det var naturens kraft att framalstra stora män, till förekommande af stora olyckor.

Det förefaller ock, som skulle samhällen endast i deras förlägenhet kunna skönja dessa ovanliga menniskor; likasom saknade vi ett sin-

ne, det nöden behöfde tilldela oss, om vi eljest skulle förmå att fatta begrepp om en samtida stor man: eller är det en blygsel öfver deras företräde, som förleder oss att så sällan igenkänna dem? Eller männe naturen, ledsen att se sin åtgärd, i deras danande, så ofta försummad, sin välvilja så ofta mistydd, indrager efter hand sitt frikostiga bemödande, och bereder, äfven i anseende till själens förmögenheter, den så begärliga, men tillika så äfventyrliga, jemlikheten? Man undersöker förgäfves orsakerna härtill; de må finnas eller icke, så förblifva de alltid verkande; men sådant oakadt, skola de dock aldrig förtaga samhällen den tröst, att, vid stora faror, skola större män framträda. Vi må ställa emot dem vårt släktes verkliga höghet: medborgarens otålighet att fördraga öfvervigtiga egen-skåper: enskiltas fruktan för deras inflytelse: fördomens afsky för ringa börd: allt skall vara förgäfves, så snart fäderneslandets våda påkallar förståndets och hjertats förenade storhet. Om en sådan man, med den dristighet och den öfvermakt, som tillhör höga själar, sätter sig i verksamhet: om han då, sjelf regerande eller framställd af sin Öfverhet, tvingar ordningen att icke vika, lydnaden att stå orygglig, modet att öfvervinna allt: om han, med framgång, befäller bristen att dölja sig, behovet att tystna, nöden att mottaga lag, faran att försvinna; neka honom sedan namn af en stor man, så har han dock detsamma bestyrkt af sina gerningar.

Rigas försvar af HELMFELT är sjelfva händelsen. Aldrig har fäderneslandets tillstånd gifvit större anledning till misströstan, än vid denna tid; och aldrig har större våda blifvit förekommen med svagare medel. Ett krig var förklaradt emot Konung JOHAN CASIMIR i Polen, der lyckans första benägenhet ökade äfventyret. Europa begynte frukta CARL GUSTAFS stora afsigter, emedan han änsågs hafva skicklighet att gifva dem fullbordan: FERDINAND, upprörd af hämd och farhåga, var redan deltagande i Polens försvar: Holland hotande utförde öppet sin egen, hemligen Frankrikes ovilja: ChurBrandenburg, vaksamt på sin säkerhet, visade ofta en försagd, oftare en otrygg vänskap, blott grundad i oppoffringar ifrån Sveriges sida: Danmark väpnadt och afvaktande stunden, då alla Makternes retelser på hvarandra skulle blifva verkan- de till ett allmänt utbrott; och just då öfverföll Tzaren ALEXEI MICHAËLOWITZ våra i öster belägna landskap.

Svea Rike hade nyligen slutat sina krig, som varat 88 år, utan annat afbrott, än några korta stillestånd. Under denna tid, många svåra olyckor inom Riket: två stora Konungars, ERIKS och GUSTAF ADOLFS oförmodade fall: SIGISMUNDS afsättning: förräderi, uppror, inbördes oroligheter: stridigheter om Religion, om regeringssättet: söndring emellan Konungen och de stora, emellan de stora och Folket. Menigheten utarmad under GUSTAF ADOLF, förtryckt

under Förmyndare-Regeringen och ohulpen under CHRISTINAS egen styrelse, var nu nödställd och rådlös: folkstyrkan så medtagen, att, i vissa orter, jordbruket till hälften endast sköttes af kvinnokönet: slöjde-näringarne föga påtänkte: handeln i främmande händer: penningar sällsyn- te och otillräcklige för inrikes rörelsen: största delen af Kronans inkomst, antingen bortskänkt eller frikostigt förpantad: Statsverket i saknad af de nödvändigaste tillgångar: dess förtroende hos allmänheten afstannadt; och under allt detta rörde sig i sinnena en nedtystad harm, en lönn- lig afund och en qväfd hämdlystnad. Sådant var tillståndet, då våra Legater fångslas i Mu- skow och kriget utbryter.

Konung CARL GUSTAF kände, att Tzarens ifver var en ingivelse ifrån Österrikiska Huset, Danmark och Holland: att Tzaren i synnerhet blifvit bragt på krigstankar af det hopp, som dessa Makter gifvit honom och hans Hus om Polska Kronans erhållande efter JOHAN CASI- MIR, hvarom landets förnämsta Herrar äfven ha- de försäkrat: att de länder, som nu skulle ta- gas ifrån Sverige, deremot voro anslagne Polen till förmering. Det var således otvifvelaktigt, att den till Polska gränsen närmast liggande del af Svenska besittningarne skulle häftigast anfal- las och Tzarens hufvudstyrka vändas mot Riga; helst Holländarne i synnerhet hade tagit förar- gelse af den derstädes förhöjda tullen, som be- svärade deras samt Ryssarnes handel, och hvil-

ken endast igenom nytt Öfverherrskap kunde bringas tillbaka i ett dem behagligt skick. Ortens vigtighet och farans storlek förmådde derföre Konungen att ej afse sitt eget behof af HELMFELTS närvaro i Polen eller Preussen, utan uppdraga honom att såsom Guvernör i Riga skynda till dess försvar.

Det lyckades HELMFELT att bibehålla platsen både under Ryssarnes belägring och Polackarnes blockad. Tzaren kom sjelf för staden, mera än ett hundrade tusende man stark, försedd med ett talrikt och groft Artilleri, samt många utländska Officerare i sin tjänst. Han såg att skyndsamheten borde mycket befordra framgången af hans företag: att de belägrades vanmakt skulle blifva mera tryckande, om han satte häftighet i sitt anfall; och derföre gjorde han sig känslolös för sitt eget folk, det han utan betänkande uppoffrade vid alla tillfällen. Men med all den ifver, som Ryssarne använde att bringa sina vapen och sitt välde inom Rigas murar, blef likväl hela uppsätet utan fullbordan. Efter elfva veckors belägring tågade de tillbaka och lemnade efter sig hotelser att hastigt återkomma med en ännu förfärligare styrka. Den infann sig ock snart inom gränsen, anförd af Voivoden NASSOKIN, som på afstånd hade både mod och hopp att utföra hvad hans Herre förut funnit omöjligt; men ju närmare han kom till stället, ju flera skäl erhöll han att finna högsta försigtigheten i ett tidigt återvändande. Rigas öde

blef dock härigenom ej länge mildradt. Lithauiske Fältherren GASIEWSKI skyndade i Ryssarnes spår att verkställa den belägring, som desse funnit betänkelig. Men äfven på honom hade annalkandet, om ej samma, åtminstone en närskyld verkan, i det att belägrings uppsåtet stannade i en blockad, hvars följder likväl hade kunnat blifva ganska äfventyrliga för staden, om ej HELMFELTS tapperhet hade afböjt deras kraft, till dess han kunde tvinga dem att alldeles upphöra.

Ifrån Ryssarnes ankomst i Augusti månad 1656 till begynnelsen af året 1658 sväfvade således Riga beständigt i fara; och det var ingen stund, då icke HELMFELT, såsom Befälhafvare, kände sig trängd af fienden. GeneralGuvernören öfver landet, Grefve MAGNUS GABRIEL DE LA GARDIE, var väl oftast närvarande; men utom det, att denna Herre mera såsom Statsman och Lörd, än såsom krigare, intager ett hedrande rum i denna tidens häfder, var Rigas försvar HELMFELT egentligen uppdragit, i egenskap af dess Guvernör, och således tillhörde honom att bära både tyngden och äran af sitt befäl.

GeneralMajoren HELMFELT anlände till orten, några veckor förrän belägringen börjades, då allt ännu var oberedt till de viktiga uppträden, som förestodo. I vissa saker kunde hans åtgärd åstadkomma förbättring: i andra alldeles

intet. Han fick tillfälle att någorlunda iständsätta stadens förfallna murar, vallar, bastioner och grafvar; men förgäfves sökte han, vid fiendens redan skedda ankomst, att hjälpa, det garnison bestod af osäkert folk, Curländare, Polackar och Tyskar: att dess styrka på intet sätt svarade mot fästningens vidlyftighet: att den uppbrända förstadens halvbyggda försvarsverk gäfvo de belägrande ett märkligt beskydd: att magasinena voro uttömda på lifsmedel och beklädnad: att förrådet af krut och kulor var högst otillräckligt: att ej den ringaste penning fanns i allmänna kassan: icke heller någon tillgång hos enskilte, sedan staden nyligen gjort till Konungen ett ansenligt lån och nu saknade all handelsrörelse.

Dessa voro de genast mötande svårigheter, som sedan i fortgången under halftannat år stundtals ökades och minskades; men hvilka dock beständigt blefvo mer och mer kännbare igenom nya tillstötande olyckor. Än antända eldkulorna staden, förbränna dess ringa förråd och uppfylla sinnena med ny förskräckelse: än uppvexer missämja och hat mellan borgaren och soldaten: än drifves vankelmodet inom murarne till den höjd, att hvar timma hotar med den farligaste hvälfning: än pesten, som på gruffligt sätt härjar inom kretsen af det öfriga eländet. Hvilken vill i allt detta se nödigt utrymme för menniskomakt att bibehålla sig emot så många inhyses plågor och så påträngande fiender? Men HELM-

FELT uppreser sig emot alla dessa vedermodor och, med en Anförares köld, föraktar deras sammangaddning. Hans Konung hade befallt att försvara staden till sista man; det gafs således ej något villkor, som tillät honom att vika för ödets hotelser, äfven då allt tycktes vara förloradt. Man ser honom dertöre, i mån af tilltagande förlägenhet, med ökad dristighet upplyfta sitt folks mod och trotsa hela den motsatta förfärliga styrkan. Då besluter han att med värjan i handen söka sin ovän i dess egna förskansningar: då gör han utfall på utfall, och sjelf är han Anförare: då förelägger han fienden ett enda villkor, som är, att draga sig undan: befaller att nedskjuta, hvilken som helst vågade nalkas fästningen i afsigt att föreslå något samtal; och i yttersta nöden, då han ej ser något annat omkring sig, än sitt mångfaldiga onda, uppsöker han i detsamma ett okänt räddningsmedel, sätter farorna i stridighet med hvarandra, och låter den mindre, igenom ett klokt användande, öfvervinna den större. På sådant sätt afvisar HELMFELT tvenne mäktiga krigshärrar, frälsar Riga och lär verlden, att hvad som hos den svaga borde kallas öfvermod, är sjelfva måttan hos en stark själ.

Dessa egenskaper hos General HELMFELT voro en följd, dels af naturens välvilja, dels af den upplysning, som ett flitigt och uppmärksamt vistande i fält hade gifvit honom. Tyska kriget var rikt på undervisning för ett sådant snille som

HELMFELTS, hvars stigande kunskaper gjorde honom skicklig att använda sin ungdoms tjänst i alla de befattningar, som i ett krig kunna förekomma. Han begynte sin fältlefnad vid Fortifikations-Staten, som då, mer än någon annan tid, sysselsattes med viktiga förrättningar. De segrande vapen, som TORSTENSON omförde, stannade ofta vid befästade orter, dem säkerheten ej tillät att förbigå, innan de voro i Svenskt våld; och sådane voro Stora Glogau, Neiss, Op-pelen och Brieg i Slesien: Olmütz, Eylenberg och Neustadt i Mähren, samt Sittau i Lausnitz, vid hvilkas eröfrande den store Fältherren i synnerhet begagnade sig af HELMFELTS insigter och biträde. Hans liflighet var dock icke nog tillfredsställd af de sysslor, som i denna tjänsteväg ålågo honom; han sökte äfven såsom frivillig att deltaga i de träffningar, hvilka på öppna fältet föreföllo, och hade den lyckan, att i slaget vid Breitenfeld eller Leipzig, der Svenska vapnen fullkomligen hämnade sig på Nördlingens nederlag, så utmärka sig, att TORSTENSON genast gaf honom Compani vid sitt Lif-Regemente, det Gamla Blå kalladt: ett Regemente, som under hela Tyska kriget var ansedt som det första i armén, och vid hvilket PfaltzGrefven CARL GUSTAF innehade samma syssla, som HELMFELT nu emottog.

Ifrån denna stund behöfde ej HELMFELT afbida fästningar och belägringar, för att, efter sin önskan, sysselsättas i tjensten. Hvar dag gaf

honom det nöje att råka fiender, och hvart möte blef ett nytt prof af mod och skicklighet att omfatta ett större befäl; det han ock snart erhöi, då han, inom året, befordrades till Major vid Artilleriet. Vid samma tid bröt Fältmarskalcken TORSTENSON opp med armén, som stod i Böhmen, och befallte HELMFELT med Artilleriet följa in i Holstein och Jutland, der hans uppförande, i synnerhet vid den svåra eröfringen af Christianpris, icke allenast förvärfvade honom rättighet att deltaga i Svenska vapnens allmänna ära, utan ock så stadgade hans redan vunna förtroende hos TORSTENSON, att han antogs till dess GeneralAdjutant.

HELMFELTS befattning var nu utvidgad, och det omedelbara utförandet af Befälhafvarens afsigter gjorde honom, i visst afseende, delaktig i sjelfva styrelsen. Att detta embete väl inträffade med hans lynne, yttrade sig snart, då Kejsersliga Generalen GALLAS, med sitt uppsåt att instänga Svenska armén i Holstein, föränlät densamma att skynda återtåget ur Danska länderna. TORSTENSON har väl aldrig visat sig på krigets bana annorlunda, än såsom Mästare; men detta tåg ifrån Jutland, hvilket fullföljes snart sagdt intill portarna för Wien, liknar hellre utsökta händelser af flera Hjeltars historia, än en enda mans sammanhängande förrättningar. Han tvingar den hotande GALLAS att fly och söka sin säkerhet i Magdeburg. Det Saxiska Cavalleriet, hvilket utgjorde en del af fiend-

dens styrka, begifver sig ur fästningen, efterföljes till Güterbock och nedlägges af TORSTENSON, som emedlertid håller den öfriga delen instängd; men låter snart GALLAS med densamma äfven taga flykten och derunder alldeles förstör dessa öfverlevvor af en talrik armé; hvarefter segern vid Jankowitz öfver två stora Generaler, HATZFELD och GOETZ, öppnar Svenska hären väg till de innersta delar af Kejsarens arfländer. Äran häraf tillhör egentligen TORSTENSON, hvilken likväl sjelf gaf HELMFELT en lott deri, då denne strax efter nyssnämde seger kallades till ÖfversteLieutenant eller till Chefskapet vid hans LifRegemente.

När en försvagad helsa nekar TORSTENSON att längre föra vapnen till fäderneslandets upphöjande, träder CARL GUSTAF WRANGEL värdigt i hans ställe; och HELMFELT, hvars anseende är bygd på förtjenst, märker ej sitt förtroende hos den nya Befälhafvaren förminskadt. Fast mera skyndar WRANGEL vid sitt tillträde, att uppdraga honom GeneralQvartermästare embetet vid armén; och, för att låta en sådan befordran uttrycka både det allmännas behof af HELMFELTS tjenst dervid och en upplyst Förmans böjelse att belöna, tilldelar denne honom äfven ett Regemente till häst, hvilket han lemnar, då han icke långt derefter bli Öfverste öfver allt Sveriges in- och utländska Artilleri.

Freden i Tyskland, som återgaf åt fädernes-

landet många sina tappra försvarare och åt dem en behöflig hvila, hemförde ock HELMFELT, som likväl, i anseende till utsträckningen af hans embeten, föga njöt någon annan ändring i förra lefnadssättet, än att han nu var skild vid farorna. Artilleriets beskaffenhet, dess spridda läge medförde vidsträckta resor och bekymmer: fördelningen af detsamma emellan fästningarne: fördelningen af befäl och manskap: tyghusens uppbyggande och vård. Största delen af Artilleriet var tagit ifrån fienderna, således stäldt efter åtskilliga bruk och afmätningar: kanoner m. m. borde derföre bringas under ett visst mått, omgjutas och göras beqvämlige vid påkommande behof: fyrverkeriet besörjas, samt de öfrige mångfaldiga tillhörigheter beredas och sättas i skick. Utförandet af denna Artilleriets nästan nya skapelsefordrade så mycken gemensamhet med Krigs-Collegium, att HELMFELT i detsamma måste ingå som KrigsRåd, för att lätta medlen i sitt förhafvande, jemte det, att hans verkliga kunskap i KrigsVettenskapen gaf säkerhet åt beslut och författningar, som här dagligen skulle tagas till arméns iståndsättande.

Sådant var ock så mycket nödvändigare, som Westphaliska freden, ifrån dess början, ansågs såsom en fruktsam moder till nya oroligheter, de der ej skulle lemna Sverige utan delaktighet; men CHRISTINAS afsägelse, så fredligt utseende den ock hade, förekom alla andra krigsanledningar; åtminstone syntes den för allmän-

heten såsom en orsak till fredsbröttet med Konung JOHAN CASIMIR.

Beslutet om detta krig åtföljdes genast af befallning till HELMFELT, att med Artilleriet, ifrån Stettin, ingå i Polen. Han fullgjorde detta åliggande så väl och så skyndsamt, att Konungen vid öfverkomsten, i afseende både på gamla och nya förtjenster, öfverlemnade honom General-Majors fullmakt och det förtroende, som bör åtfölja ett sådant embete hos en sådan man. Var detsamma bekymmersamt, i anseende till det djerfva, som beständigt utmärkte CARL GUSTAFS företaganden, så var det dock alltid understödt af denna stora Konungs ädla höghet i mot- och medgång: alltid uppmuntrande för underhafvanden, hvilken visste att Konungen sjelf dömde med kännedom och styrka både om uppsätet, medlen och händelserna. Det var dock aldrig något tillfälle, hvarken under Polska kriget eller eljest, som satte HELMFELT i behof af Konungens förlåtande godhet; tvertom hans lycka, om man så må kalla vett och dristighet, fyllde alltid det mål, som Konungens önskan eller föreskrift fordrade; och just på denna grund uppdrogs honom försvaret af Riga, hvarom redan är nämndt.

Detta försvar, som betog Tzaren krigslusten och Sveriges öfriga fiender hoppet att igenom Ryssarnas framgång tvinga CARL GUSTAF, blef af denna Herre erkändt och hedradt igenom en

General-Lieutenants fullmakt, som tillsändes HELMFELT. Osäkerheten af det med Ryssland upprättade stillestånd gaf ock anledning att strax derefter förordna honom till GeneralGuvernör öfver Ingermanlands och Kexholms Län, hvilka gränsorter i synnerhet tafvade en så oförsagd Styresman, och hvilka, emot grannens befarade våldsamhet, redan hade ett beskydd i HELMFELTS namn. Konungens död förändrade likväl snart Svenska sakerna, både utom och inom Riket: Kardiska freden stadgade tryggheten på Ryska sidan; och GeneralGuvernörskapet förblef flera år hos HELMFELT. Han kallades derifrån till RiksTygmästare embetet, och innan kortt uppdrogs honom Generalitetet öfver Militien och Garnisonerna i hela Finland, Estland, Lifland och Ingermanland; hvilket åter efter några år förvandlades i FältMarskalks-embetet, samt General-Guvernemetet öfver Narva och Ingermanland.

Dessa många förändringar föregingo Konung CARL XI:s anträde till regeringen. Efter det samma togo sakerna ett ombytt lynne, så väl i anseende till andra, som HELMFELT. Han blef befalld att infinna sig i Stockholm, och såg sina trogna tjenster ihågkomna med den unga Konungens betygade nåd, i kallelsen till RiksRådsvärdigheten, samt anförtroendet af högsta befälet öfver Svenska armén i Pommern, till dess RiksFältherren WRANGEL kunde hinna att det samma antaga. De stridigheter, hvilka inom Ri-

ket uppkommo, i anseende till rörelserna, som denna krigsmakt gjorde, angå icke HELMFELTS förvaltning, ehuru densamma varade öfver ett år, men redan hade upphört innan kriget och olyckan inträffade. Han var då i Hamburg, stadd på sin resa till Pymont, för helsans skull, och erfor vid samma tid emot sitt lif och sin frihet de våldsammaste försök, dem Danmark gjorde, för att betaga Riket hans nyttiga tjenst under krigs-oroligheterna *).

*) I Friherre HELMFELTS Personalier, tryckte vid Likpredikan 1678, läses härom denna berättelse:

- - - och således begaff sigh ifrån Arméen, ärnandes låta sin Reesa fortgåå till Brunnen vid Piremont. Men när thenne Sahl. Herren kom till Hamburg, förnam han then Osäkerhet på alla Orther vare för detta nys uptände krigetz skull at framkomma, nödgades han stanna uthi Hamburg, och förmedelst 3 månaders Cuurther å Orthen sin hälsa skiöta, hvilken ock igenom Gudz nådige Wälsignelse, samt Medicorum flijth, änteligen någorlunda förbättrades, så at thenne Sahl. Herren uppå Hans Kongl. Mayst. allernådigste behagh, beslöth at gifva sigh på Hemreesan åth Sverige; till hvilken ända thenne Sahl. Herren icke mindre än andre här aff Rijket ther vistandes, för then ny blefne Ofredz skull, anhölt aff Konungen i Dannemark samt dess Allierade om ett säkert Reesepass at kunna gå genaste vägen genom Dannemark hijt heem i Rijket, men sådant bleff honom icke allenast förvägrat, uthan Fienden användandes therjämpte all sin möyeligaste flijth att förhindra thet een så nyttig Kongl. Mayst. Minister intet motte komma heem i Rijket, brukandes all illistigheet och arge stämplingar att få honom i sin macht, som the och then första försökningen at få thenne Sahl. Herren således anställte, att förmedelst

Men HELMFELTS hjerta kände en heligare
förening med Fäderneslandet, än att han någon
stund

stoora Löfften och tilsäyelser, bestucho thenne Sahl. Herrens Wårdh, hos hvilken han uti Hamburg Giäste, at han skulle lefverera thenna Sahl. Herren uti the- ras Händer, thet och Wården i begynnelsen hade lof- vat, men i thet han sitt försåtelige onda löffte full- borda ville, aff sitt onda Samvete således rörd at han thet för thenne Sahl. Herren uppenbarade, medh then åthervarning att thenne Sahl. Herren som hastigast om någon säkrare Orth skulle förese, som thenne Sahl. Herren och therföre måste i all stillhet skynda sigh ther ifrån och hembligen uti Residentens Herr GRAR- FENDALS Huus förfoga, tijth och Fiendens Uthskicka- de fölgde och Huuset kringrände, hafvandes then be- fallning denne Sahl. Herren antingen lefvandes eller dödh at uthaga, hvarom han aff åthskillige förnehme Vänner genom dess åthvarningz Zedlar bleff underret- tader; Hvarföre måste han åter försichteligen, och intet uthan störste Fahra, genom goda Vänners till- hjelp begifva sigh uthur det Huuset uti eens annars hvarst han bleff så länge i stillhet fördolgd, til dess Hans Excell. Herr RijkzRådet och Feldtmarskalken, Höghvälborne Herr HINDRICH HORN, lät ansättia för Hamburg några små Fahrkostar med 200 Man, och således thenne Sahl. Herren affhemptade til Boxtahu- de och sedan vijdare öfver Land til Stade i säkerhet brachte, hvarst han sig något uppehölt, sökiandes imedlertijdh alle tilfällen at komma hijt heem i Rijket, här inför sin Konungz nådigste åsyn, til Kongl. Mayst. och Rijketz Vålstånd sin Trohet at vijsa; Och allthen- stund alla vägar voro förspannade, måste han therföre begifva sigh öfver til Engeland, som han sigh och åth- skillige gånger på Engelske Skiep intingat hade, men altijdh aff Fienden uthspandt, til dess omsijder Gudh

stund kunde undandraga detsamma sin arm och sitt biträde. Oaktade alla hinder och äfventyr, söker han sig väg igenom England och kommer

gaff thet tillfället at han medh een Englisk Jacht som Konungen ifrån Engeland til at affhempta een Fransösk Ambassadeur öfversendt hade, til Engeland öfverkom, undslap doch under vägen intet fahran; ty sedan thenne Sahl. Herren hade uti een förskräckelig Storm pressat sjön öfver en månadz tijdh, och imedlertijdh dageligen hotat aff Döden, bleff han åter tillbaka väderdrifven under Konungens aff Danmarckz Land, hvarest han uti 15 Dagar måste liggia under Glückstadh för Ankar, och som Commendanten i Glückstadh fick omsider kundskap at thenne Sahl. Herren var på Jachten, sparde och han igen flijth, både med muutor och omsider med hoot at få thenne Sahl. Herren i sitt våld; Men imedlertijdh förlänte Gudh vinden, at Jachten löfftandes Ankar, effter fåå Dagar och Ny åhrs afton 1676 lyckligen til Lunden i Engeland ankom, hvarest thenne Sahl. Herren åter något fördrögde, och under varande tijdh hade några gånger samtale medh Konungen i Engelandh och dess Broder Hertigen aff Jorck; Söckiandes så mycket honom tå anstodh, at styrckia Konungen i Engelandh til all god förtroligheet emot vår nådigste Konung och Sveriges Rijke, och vann thenne Sahl. Herren hoos högstbemälte Kongl. Mayst. aff Engeland then ynnest, at han til sin Reesas säkra fortsättiande, bleff försedd med ett Engliskt Örlogz skiep, hvaruppå han anlände til Götheborg 1676 uti Aprili, och omsijder kort effter til Stockholm, ther han aff sin allernådigste Konung så mycket nådigare fägnat bleff, som Hans Kongl. Mayst. både viste i hvad fahra thenne Sahl. Herren för Fiendens eftersöckning hade varit uti, som och besinnade huru nyttig hans Tjenst i thenne påstående Örlogztijdh blifva ville, hvarföre och Hans Kongl.

till sin Konung, som då stod färdig att första gången gå i fält och som således ej kunde önska sig större lycka, än att finna återställd en Fältherre af bepröfvad erfarenhet, åt hvilken han nu genast kunde uppdraga öfverbefälet i Skåne, medan han sjelf begaf sig till Norrska gränsen och Bohus Län, för att hindra den der inbrytande fienden. Inom få dagar är HELMFELT på resan till Skåne, hvarest allt vid framkomsten intygade en ifrån Sveriges sida antingen o-

Mayst. haar beordrat honom föruth neder til Arméen uthi Skåne, tijt han och efter några fåå Dagar sigh förfogade, och all sedan til sin Dödztund thervidh förblifvit, undantagandes det han något efter Lundiske Feldtslaget, med Hans Kongl. Mayst. Allernådigste Tillåtelse vidh 3 månaders tijdh, var här i Stockholm, och hade giärna för sin svaga hälsa skull, längre här förblifvit, hvar icke Hans Kgl. Mayst. Allernåd. Ordres hade fordrat honom til Arméen igen. - - -

Professor ER. AURIVILLIUS bestyrker alla dessa händelser, i sin öfver Friherre HELMFELT hållne Oratio Funeris, hvarest tillägges: att så många anläggningar från Danska sidan emot dess lif ej haft andra orsaker, visar Danska Cancellern GREIFFENFELTS bref till HELMFELT, hvori han medgifver att dess stora dygder voro verkliga orsaken, hvarföre han hos Konungen i Danmark ej kunde vinna samma förmåner, som lemnades andra. Sjellva orden lyda sålunda: Neque enim aliam tot machinationum in caput ipsius Danicarum fuisse causam nunc SCHUMAKERI, tunc magni Danici Ministri, et Cancellarii GREIFFENFELDI ad Beatum HELMFELDIUM datæ litteræ haud obscure produnt, ubi ingenue fatetur, ipsam HELMFELDIANÆ virtutis magnitudinem impedimento esse, quominus, quod aliis indulgetur, ipse apud Regem Daniæ queat obtinere. - - -

försedd fara, eller försummad uppmärksamhet; men det tillhörde hans försigtighet att på bästa sätt använda de för handen varande medel, utan misströstan till deras svaghet, om eljest något hopp skulle vara öfrigt för det allmännas välfärd. Konung CARL kom icke långt derefter till landet; och ifrån denna tid, intill sin död, var HELMFELT allenast några månader skild ifrån hans person.

Huru Konungens mod dessa åren räddade Riket ifrån ögonskenlig undergång, glömma Sveriges inbyggare aldrig; men han sjelf, som han var en dygdig Konung, tillskref alltid sin framgång åt Försynens godhet, och de trogna krigsmän, som omgäfvade honom, ibland hvilka Fältmarskalken HELMFELT var både den äldste och förnämste. Dess råd voro i alla företagen hörde och ansedde: dess krigskunskap hedrad och följd: dess befäl vördadt och lyckligt. Han anförde under CARL i de tre drabbningar, som gäfvade fienden lika många nederlag: vid Halmstad, vid Lund, och vid Landskrona. På sistnämde ställe stod under honom venstra flygeln, som af fiendens påträngande gifvit sig tillbaka. Detta återställde HELMFELT derigenom, att han red fram och sjelf i spetsen återförde sitt folk; men träffad dervid af ett skott i bröstet, lmnade han lifvet och segern, såsom en fullbordad af sitt trogna nit för Konung och Fädernesland. — — Och, i sanning, det höfdes en Fältherre, vid dess bortgång, att sammanfatta stunderna af ett segrande befäl och en ärerik död.

Men om HELMFELTS afgång var enligt med hans lefnad och värdig en hjelte, så led dock Riket en förlust, som nära rörde dess välfärd. För det samma: hvilka faror hade han icke sjelf undergått? Hvilka olyckor hade han icke afvärijt? Huru många förmånliga tillfällen hade han icke uppassat? Huru ofta hade han icke sjelf skapat lyckliga händelser, eller bidragit till dem? Se vi honom ifrån första inträdet i Rikets tjenst, så visar han sig med hjerta och värma i alla förrättningar. När han i dem vinner framgång, så är det ej han, som utbreder ett osäkert loford öfver egna bedrifter, utan det är General MARDEFELT, TORSTENSON, WRANGEL, KÖNIGSMARK, Konuugarne CARL GUSTAF och CARL XI, hvilka skatta honom värdig sitt förtroende och belöna honom igenom befordringar. Dessa Herrar gjorde det ock med största skäl och i den säkra öfvertygelse, att hans biträde medförde en ny fullkomlighet åt alla de förrättningar, i hvilka han deltog. Belägrar WRANGEL Schweinfurt, KÖNIGSMARK Fecht, CARL GUSTAF Cra-cau, så efterskiokas HELMFELT, ehuru han redan är förordnad att på andra ställen utföra de vigtigaste saker: skall ett svagt förtroende med Ryssland återställas igenom sammanträdet på gränsen vid Plüsa, så uppdrages honom, för hans anseende hos Ryska Nation, första platsen vid denna Beskickning: skall Pommerska armén bringas i godt skick, innan WRANGEL emottager densamma, så sättes han dit, ehuru han alldeles icke är ibland dem, som främja fredsbrot-

tet med Brandenburg: detta, och hvad förut är anfördt, bevisar att både vän och ovän kände HELMFELTS värde, att hans ära var grundad i hans förtjenst, och förtjensten i hans väl använda egenskaper.

Naturliga lynnet hos honom var eldigt och fritt: begreppet rent och utsträckt: omdömet säkert och afgörande: han fattade sakerna starkt; så att sjelfva intrycket födde strax tankan, hon beslutet. Att han uppvexte under krigstider, då örat fylles med berättelser om fältslag och segrar, drog hans unga sinne till känsla för krigs-äran: uppfostrings-orten Stockholm, der örlogsanstalter vid flottan och eljest dagligen förehades, vande ögonen med vapen, och företagna resor utomlands uppdrefvo hans medfödda frimodighet. När dessa tillfälliga bevekelse förenade sig med naturliga böjelsen, var lefnadssättet snart valdt. Hvad som bidrog att i detsamma gifva honom så stor fullkomlighet, var ofelbart, att han tidigt blef införd i större befattningar, hvilka i anseende till sin vikt ej kunde sakna uppmärksamhet, och i anseende till sin svårighet behöfde det slags ifver, som kanske ungdomen lättast åstadkommer. Förmäns bifall och uppmuntringar ökade sedan både uppmärksamheten och ifvern, till dess de begge blefvo en vana. Lyckligtvis var han ock så väl underbyggd med kunskaper, att dessa i förening med hans vidsträckta snille gjorde honom skicklig att ej drifva någon del af krigs-vettenskapen så-

som handtverk, utan kunde vända sig efter behag till dem alla. Derföre ser man honom, nu tjena vid Fortifikation, nu vid Artilleriet, nu vid Cavalleriet, nu vid Infanteriet, nu göra General-Adjutants sysslan hos TORSTENSON: nu Öfver-Commendants-sysslan i Leipzig, nu i Stade: och sådan erfarenhet borde den General hafva, som med sin blotta person skulle en gång bibehålla Riga och Lifland åt Fäderneslandet.

Det må förlåtas mig, att jag, i anledning af HELMFELTS ungdom, läster mig vid en berättelse, som ofta höres i sällskap, nemligen att hans första ålder varit oordentlig och uppenbart besvärad af flera laster. Efter så lång tid, är det svårt att anföra bevis emot eller med. Möjligheten bör vara ofelbar: och det är en af mensklighetens gladare kunskaper, att en utsväfvande yngling ofta återhämtat sig till en nyttig medborgare. Jag skulle derföre med öfvertygelse icke finna betänkligt, att erkänna tillvitelsen, helst hos HELMFELT, som med ovanliga förtjenster har godtgjort dygden sin fordran, om han mera än vanligen råkat i hennes gäld; men de skäl, som fria hans minne härifrån, äro så säkra, att de föga lemna rum för möjligheten. Han var född i Stockholm år 1617, son af JAKOB GRUNDEL, sedan Borgmästare derstädes, och ELISABET DEPKEN. I föräldrarnes hus njöt han uppfostran och enskilt undervisning, till sitt 17:de år, då han i synnerhet i Latinska språket hade gjort vackra framsteg. Föräldrarne ha-

de begrepp om hans lyckliga snille, gjorde sin räkning på honom, såsom en gång lysande i lärda världen, och ville därför icke bifalla hans uppståndna häftiga begär, att följa RiksRådet JOHAN SKYTTE, som, i en Beskickning, gick till England. Med deras goda minne skedde dock resan. SIMON GRUNDEL blef Page hos SKYTTE, hvars ynnest och beröm han förtjente, vann och framgent bibehöll. Följande året 1635 återkom beskickningen och äfven den unga GRUNDEL, som sedan uppehöll sig hos Föräldrarne till år 1637, då han, enligt deras önskan, följde Residenten SPIRING SILFVERKRONA, såsom Cancellist till Haag, der hågen för krigsväsendet så öfverväldigade honom, att han 1640 begaf sig till Utrecht, för att lära Fortifikation, på hvilken han använde ett år och kom 1641 tillbaka till Stockholm. FältHerren JOHAN BANNER var då död, i hvars ställe TORSTENSON genast skulle emottaga befälet i Tyskland: hos honom anmäler sig GRUNDEL till antagande vid armén; med honom sker resan till Tyskland, och af honom njutes sedan den mest utmärkta ynnest och bevågenhet. Jag frågar nu: hvilken tid skulle GRUNDEL HELMFELT hafva öfverlemnat sig åt en förnedrande last? Förrän han kom till RiksRådet SKYTTE, kunde det icke hafva skett, ty han var en Herre af verklig och sträng dygd, hvars tänkesätt ej hade tillåtit honom, att taga en förderfvad yngling i sitt hus, lemna densamma tillträde i sin egen kammare; allraminst då han i en Beskickning hade att vårda både

sin och Nationens heder. Under Engelska resan kan det icke hafva skett; ty då hade HELMFELT visst aldrig förvärfvat denna Herres välvilja och förtroende, som beständigt fortflor. Eiter Engelska resan, om något bändt: skulle SILFVERKRONA hafva vågat, att intaga honom i ett Minister-Cancelli? skulle TORSTENSON så glömma sin egen ära och sina Underhafvandes rättmätiga ömtalighet, i en armé, der så många Prinsar tjenade, att han ville eller kunde gifva Compani åt en man, som nedfläckt sin ungdom och ännu icke ett år varit i tjenst? Compani vid det första Regimentet i armén? Vid ett Regimente, der Rikets förmente KronPrins innehade samma embete? Eller skulle de öfrige Officerarne hafva fördragit sådant? Eller skulle TORSTENSON hafva kunnat antaga honom till sin GeneralAdjutant, eller inom fyra år uppdraga honom till ÖfversteLieutenant vid sitt eget LifRegemente? Man tillägger att HELMFELTS föräldrar, hvilka ansett honom förlorad, förskjutit honom ur sitt hus och varit alldeles okunnige om han lefde eller vore död, då han, hemkommen till fäderneslandet, såsom General, på ett oförmodadt och rörande sätt gjorde sig af dem igenkänd. Men om ock, det vi veta om dess ungdom, skulle tillåta att tro, det en eller annan utsväfning kunnat väcka hos allvarsamma föräldrar missnöje och mindre godt hopp, så är det icke med de nämnda underrättelser möjligt att förena ett fullkomligt uteslutande ur fädernehuset; allraminst är det möjligt, att föräldrar, i

det stånd som HELMFELTS, kunnat vara okun-
nige om en Sons öden, hvilken från den stad,
der de bodde, såsom Officer följde till kriget
sjelfva den kommenderande Generalen, hvilken,
utan ändring af namn, uppsteg till Chef för det
första Regimentet i armén, och adlades med bi-
behållande af sitt namn?

Vi må då med visshet se, att detta varit en
utkastad försmädelse, som HELMFELT, mindre
än andra, har kunnat undkomma. Hans öfver all
vanlighet fortskyndade lycka, att efter några få
års tjenst, vara GeneralQvartermästare och Öf-
verste: i högsta förtroende och ynnest hos TOR-
STENSON, WRANGEL, KÖNIGSMARK: i nåd
hos CARE GUSTAF, CHRISTINA: en sådan lyc-
ka borde både vänta och tåla sin bestraffning af
den tidens oförstånd och illvilja *). Förlåten af-

*) I Prof. AURIVILLII Parentation öfver Frih. HELM-
FELT vidröres denna sak något: Hans rättrådighet,
skicklighet och nit i de sysslor honom anförtroddes
så väl i Krigs som Civila värf, och framför allt dess
oegennyttia, denna annars så sällsynta egenskap, samt
dess omsorg för allmänt väl gör hans minne hos alla,
som haft den lyckan tjena under honom, kärt och
saknad. Bland dess förra Embetsbröder skaffade väl
samma egenskaper honom i lifstiden hemliga afunda-
re; de måste dock nu tillstå, att de högligen sakna
en så redlig Medborgare, en så tapper och erfaren
Anförare; hvilkens rätta värde de så länge misskânt.
Orden uti Parentation lyda sålunda: - - - Quanta vero
justitia et æquitate, quanta industria et sollicitudine
munia publica sibi concredita omnia, non bellica mo-
do, sed, quæ hic maxime attendimus, togata admini-
straverit, ex eo satis constat, quod ubique publicum

unden, i hennes förlägenhet, att hon nödgas dikta brott på dem, som aldrig lemna sig öppna för hennes skenbara rättvisa! Hvad ville hon här göra? HELMFELT gaf sjelf någon anledning, igenom den fullkomlighet, som han beständigt sökte. De embeten han emottog, var han skicklig att förestå, och förestod dem alla med beröm: de saker, som anförtroddes honom, utförde han med så mycken styrka, att vetterligen ingen enda saknade framgång: de tidskiften, han genomlefde, kunde verka på hans villkor, men ej på hans tänkesätt, som alltid voro ädla och honom värdiga. Trogen Undersåte, god Medborgare, oförliknelig Embetsman i den stora förvaltningen: såsom Guvernör i orterne, outtröttlig att besörja deras uppkomst: såsom Befälhafvare i fält, mån om sitt folk, men för detsamma flitigt i elden, då omständigheterna det fordrade. Så djerf han visat sig vid Riga, så försigtig ser man honom vid Pommerska armén, hvars olycka han

commodum privato (quæ rara valde hodie avis est!) antetulerit, semperque utilitatem patriæ subjectorumque salutem ante oculos habuerit, atque ad extremum virium promoverit: adeo quidem, ut quicumque aliquandiu ejus imperio ac directione sunt gavisii, non sine lacrymis eum abs se dimiserint. Hinc quotquot in Collegiis et negotiorum quorumcunque expeditionibus Collegæ ipsius fuerant, *licet quidam olim privatim æmuli, vel tacite invidii*, idem nunc fatentur patriæque tam probum et prudentem civem, exercitui tam animosum et peritum ducem, sibimetipsis tam bonum publicæque rei amantem collegam magnopere dolent ereptum - - -

förut sade, och sökte att förekomma igenom bref till Anförarne; på samma grund afrådde han alltid i det längsta hufvud-drabbningar, såsom vågsamheter; men stadd i dem lemnade han sitt hjeltemod fritt lopp, till den ytterlighet, som i slaget vid Landskrona tillskyndade honom döden. Igenom iakttagande af egna skyldigheter, igenom rättvisa, välvilja och en anständig nedlåtenhet, hade han lätt att hålla ordning, eller att återbringa densamma, der den var förlorad, såsom vid armén i Skåne; och likaså böjd till det glada i umgänget, som till det allvarsamma, var han en äfven så älskad, som vördad Förman. De påminnelser, som han gjorde VALDEMAR WRANGEL öfver Svenska arméns framfart i Brandenburg, visa, att han äfven i soldaten ville se en mennisko-vän, som ej sträckte krigets onda utom gränsen af nödvändighet; och han hade ej kunnat göra dem till WRANGEL, som följt honom i fält ifrån ungdomen, om han ej alltid i denna del varit aktsam på sig sjelf. Det är i sammanhang härmed, som hans samtida anmärkt, att ehuru han bittida indrogs i krigets hårdheter och sedan jemt följde vapnen, han dock aldrig öfvergaf utöfningen af de milda dygderna *), el-

*) I nyssnämde Parentation säges: Han var i besittning af egenskaper, oftast sällsynte hos dem, som från ungdomen varit uppfostrade i krigs-ståndet, af en vänlighet, en lätthet i umgänget, en belevfvenhet, som vid första bekantskapen förvärfvade honom antingen vördnad eller kärlek.

Med hvilken sorgfällighet undvek han ej högmodet, utsväfningarne i alla slags nöjen, sysslolösheten och öf-

ler antog de alltför lediga seder, som nog allmänt ville besvära hans jemnlisar, hos hvilka tilläfventyrs ofta saknades häfte på begären och det återhåll, som skiljer en öfverlagd tapperhet, ifrån det tillfälliga öfverdådet.

riga klippor, hvarpå mensklig klokhet och sederna så ofta stöta! Huru stor afsky bar han ej för alla laster! Det är i anledning häraf, som han alltid hårdt tilltalade och skydde den lastfulla; men deremot befordrade och upphjelpste den dygdige och skicklige. Om alla i högt stånd uppsatte ville använda lika oförtrutenhet och nit, hvilka framsteg skulle ej dygden då göra? och huru stora förmåner skulle ej Samhället derigenom tillskyndas? Orden lyda: - - - *Ea namque perpetuo (quod in militari homine jam prima adolescentia inter horridos Martis tumultus educato, sane quam rarum!) in ipsius sermone, actionibus gestibusque comitas, affabilitas et modestia, ea in moribus ac conversatione suavitas et urbanitatis gratia reluxit, ut nemo fere unquam eum accesserit vel exiguo et jam tempore cum ipso conversatus sit, qui non veneratione vel amore saltem ejus captus discesserit.*

Jam illas virtutum, morumque bonorum, prudentiæque corruptelas pestilentissimas, superbiam, luxuriam, ebrietatem, libidinem desidiæque, cæterasque vitæ humanæ labe, quanto ille studio ipsemet fugit! quanto semper odio est persecutus! Hinc quoscunque istorum aliorumve labe vitiorum contaminatos deprehendit, perpetuo est aversatus, adeo ut nec in domo sua, nec alibi, si posset, ferre unquam voluerit: eos vero omnes, quos virtuti et honestæ vitæ strenne operam dare intellexit, juvare promovereque semper conatus fuerit. Quod, si ab omnibus, in eminentia dignitatibusque constitutis, pari studio et constantia observaretur, quanta tunc apud nos incrementa virtus caperet? quantum boni ad Rempubliam societatemque humanam in univsum redundaret? - - -

Med så rättmätiga anspråk på äran, hade HELMFELT i alla afseenden vunnit henne, förenad med de värdigheter, som i Samhället äro hennes tecken. Han adlades af Drottning CHRISTINA, under Tyska kriget, såsom Öfverste-Lieutenant vid det Gamla Blå, och benådades med Friherre Bref af Konung CARL XI, då han i Pommern hade befälet öfver armén.

Till hans Embets-befordringar hör, att han, såsom RiksRåd och FältMarskalk, bekom Lagmansdömet i Norra Finland, när han gick till Skånska fälttåget. Detta embete var dock mer att anse såsom en belöning, emedan hans krafter voro redan i så märkligt aftogande, att sysslans bestridande af honom sjelf föga borde påräknas. Ty, ehuru hans ålder ej var hög, då han afled, endast femtie nie år, och hans kropp hade en reslig och fast sammansättning, var densamma dock mycket försvagad af krigens mödor och de svåra blessyrer, hvilka ofta åkommit, i synnerhet vid eröfringen af Freyberg, vid belägringen af Rhein am Leck och vid försvaret af Riga.

Friherre HELMFELT var tvenne gånger gift: Med MARGARETA VON TRUCHSES, som 1655 afled, Dotter af en Saxisk Adelsman, ELIAS VON TRUCHSES, Arfherre till Navendorf: sedan med MARGARETA HEDVIG VON PARR, Enka efter Öfversten i Svensk tjenst, DANIEL OUVRIIS och Dotter af GeneralQvartermästaren, Friherre DOMINICUS VON PARR. I dessa begge

giften hade han sju Barn, af hvilka ej något öfverlefde honom. Då Pesten i Riga medtog, i hans hus, en och tjuge personer, förlorade han ibland dem tre Söner: en Son, af utmärkt snille och stort hopp, dog såsom Assessor i Wismarska Tribunalet, några år före Fadern. Med sin sednare Fru gjorde han den författning om sin ansenliga egendom, att den efter begges död skulle afskiljas i tvenne delar, af hvilka den ena tillföll deras gemensamma släktingar, den andra delen skulle användas på vissa, till allmän nytta, lädande inrättningar. Den öfverlevande Friherrinnan HELMFELT förändrade dock i så måtto detta beslut, att, i ett för allt, Tjuge tusende Riksdaler Specie här till afsattes, af hvilka Upsala Academi erhöll Sjutton tusende R:dr, såsom Räntegrund för HELMFELTska Stipendierna, dem Frälse och Ofrälse Män, enligt Stiftelsen, njuta.

Således efter döden på många sätt, igenom gerningar och välgerningar ännu verkande till bestånd af det Sæmhälle, som denna Herre under sin lefnad stärkt och hedrat med sina dygder, må vår vördnad tacksamt bevara honom i ett oförgånligt minne, under önskan, att om Fäderneslandet någon tid vore nog olyckligt att bereda sig stora faror, det dock aldrig må sakna säkert hopp på sådana Män, som Friherre HELMFELT.

www.books2ebooks.eu